

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
«22» червня 2021 року,
протокол № 9.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

«22» червня 2021 року

м.п.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм
галузі знань 24 Сфера обслуговування
денної форми навчання

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИКИ:

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, доцент
«17» травня 2021 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Старша викладачка кафедри публічного управління та адміністрування

«17» травня 2021 року

_____ Тетяна ТРИГУБА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
«17» травня 2021 року, протокол № 10.

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, доцент
«17» травня 2021 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
«17» травня 2021 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ЗМІСТ

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	4
	1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	4
	1.2. Лекції	–	4
	1.3. Семінарські (практичні) заняття	–	5
	1.4. Самостійна робота студентів	–	10
	1.5. Індивідуальні завдання	–	12
	1.6. Підсумковий контроль	–	12
2.	Схема нарахування балів	–	13
3.	Рекомендовані джерела	–	14
	3.1. Основні джерела	–	14
	3.2. Допоміжні джерела	–	15
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	18

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Сутність та функції туризму, умови та фактори його розвитку.	18	4	4	-	-	10
2.	Класифікації в туризмі.	16	2	2	-	-	12
3.	Організація ринку туристичних послуг.	14	2	2	-	-	10
4.	Міжнародні туристичні організації.	20	4	4	-	-	12
5.	Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку туризму.	14	2	2	-	-	10
6.	Історичні передумови виникнення та розвитку туристичної системи України.	20	4	4	-	-	12
7.	Туристична політика України на сучасному етапі.	20	4	4	-	-	12
8.	Механізми державного регулювання туризму.	14	2	2	-	-	10
9.	Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг.	14	2	2	-	-	10
	Усього	150	26	26	-	-	98

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Денна форма
1	2	3
1.	Сутність та функції туризму, умови та фактори його розвитку.	4
1.1.	Туризм як соціально-економічна система.	
1.2.	Основні поняття та визначення в туризмі.	
1.3.	Функції туризму.	
1.4.	Умови та фактори розвитку туризму.	
2.	Класифікації в туризмі.	2
2.1.	Система класифікацій в туризмі.	
2.2.	Класифікація за географічним принципом.	
2.3.	Класифікація за напрямом туристичного потоку.	
2.4.	Класифікація за видами туризму.	
3.	Організація ринку туристичних послуг.	2
3.1.	Сутність, види та особливості туристичного ринку.	
3.2.	Туристичний продукт та його складові.	

3.3.	Особливості туристичного попиту.	
3.4.	Особливості туристичної пропозиції.	
3.5.	Умови та можливості виходу на туристичний ринок.	
4.	Міжнародні туристичні організації.	4
4.1.	ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва.	
4.2.	Всесвітня туристична організація (ЮНВТО).	
4.3.	Класифікація міжнародних туристичних організацій.	
4.4.	Міжнародні документи у сфері туризму.	
5.	Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку туризму.	2
5.1.	Сутність статистики туризму. Туристичні витрати.	
5.2.	Статистичні оцінки попиту споживачів туристичних послуг.	
5.3.	Методика розрахунку обсягів туристичної діяльності.	
6.	Історичні передумови виникнення та розвитку туристичної системи України.	4
6.1.	Історичні форми розвитку туризму.	
6.2.	Туризм в Україні: виникнення та становлення.	
6.3.	Туристична сфера в Україні в період незалежності.	
7.	Туристична політика України на сучасному етапі.	4
7.1.	Туристична політика в Україні, її основні положення	
7.2.	Структура державного управління туристичною сферою в Україні.	
7.3.	Стратегія розвитку туризму в Україні.	
7.4.	Програмне управління туристичною сферою.	
8.	Механізми державного регулювання туризму.	2
8.1.	Державний механізм управління.	
8.2.	Соціальна та гуманітарний механізми регулювання туризму.	
9.	Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг.	2
9.1.	Ліцензування туристичної діяльності.	
9.2.	Сертифікація послуг у сфері туризму.	
9.3.	Стандартизація у сфері туризму.	
	Усього	26

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1-2

Тема 1: Сутність та функції туризму, умови та фактори його розвитку.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Туризм як соціально-економічна система.
2. Підходи до визначення поняття «туризм».
3. Основні поняття та визначення в туризмі.
4. Функції туризму.
5. Фактори розвитку туризму.
6. Туристично-рекреаційні ресурси.
7. Туристично-рекреаційні потреби.
8. Економічні можливості суспільства (або певного регіону).

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: турист, туризм, туристична діяльність, дестинація, туристична індустрія, екскурсійна діяльність, туристичні послуги, туристичний продукт, туристичний ваучер, тур.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Умови розвитку туризму: природно-географічні, істотно-політичні, соціально-економічні, демографічні.
- Значення сфери послуг та її складові частини – туризму в структурі народного господарства країни.
- Роль та місце туризму в сучасному суспільстві.

Семінарське заняття 3 **Тема 2: Класифікації в туризмі.**

Питання для усного опитування та дискусії

1. Система класифікацій в туризмі.
2. Класифікація за географічним принципом.
3. Класифікація за напрямом туристичного потоку.
4. Класифікація за видами туризму.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: внутрішній туризм, міжнародний туризм, в'їзний туризм, виїзний туризм, рекреаційний туризм, екотуризм, релігійний туризм, місіонерство, культурно-пізнавальний туризм, лікувально оздоровчий туризм, пішохідний туризм.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Класифікація маршрутів та турів за територіальною ознакою.
- Значення туризму за видами.
- Класифікація туризму за формами: групові та індивідуальні подорожі.

Семінарське заняття 4 **Тема 3: Організація ринку туристичних послуг.**

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність, види та особливості туристичного ринку.
2. Туристичний продукт та його складові.
3. Особливості туристичного попиту.
4. Особливості туристичної пропозиції.
5. Умови та можливості виходу на туристичний ринок.

Мозковий штурм

Мозковий штурм на тему: «Вихід туроператора на туристичний ринок: проблеми та їх рішення».

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: туристичний ринок, попит, пропозиція, тур, туристичні товари, характерні туристичні послуги та товари, туристично-екскурсійні послуги, туристичний маршрут, еластичність попиту, сегментація ринку, туроператори, турагенти.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Організація послуг комунікацій, організація послуг розміщення, організація послуг харчування, організація рекреаційних послуг.

- Види туристичних послуг та їх функціональна класифікація.
- Споживачі й виробники туристичних послуг. Туристичне посередництво.

Семінарське заняття 5-6 **Тема 4: Міжнародні туристичні організації.**

Питання для усного опитування та дискусії

1. ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва.
2. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО).
3. Класифікація міжнародних туристичних організацій.
4. Всесвітня асоціація туристичних агентств.
5. Всесвітня Рада з подорожей та туризму.
6. Міжнародна асоціація повітряного транспорту та Міжнародна організація цивільної авіації.
7. Міжнародна готельна та ресторанна асоціація.
8. Туристична асоціація країн Азії та Тихого океану.
9. Європейська комісія з туризму.
10. Міжнародні документи у сфері туризму.
11. Нормативно-правові засади розвитку міжнародного туризму.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: асоціація, секретаріат, виконавча рада, спеціальний комітет.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Світова туристична політика та роль міжнародних організацій у її формуванні та регулюванні.
- Інтеграційні та глобалізаційні процеси в туризмі.
- Міжнародна інтеграція в туризмі.

Семінарське заняття 7 **Тема 5: Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку туризму.**

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність статистики туризму.
2. Туристичні витрати.
3. Статистичні оцінки попиту споживачів туристичних послуг.
4. Методика розрахунку обсягів туристичної діяльності.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: показник, попит, витрати, туристичний попит, туристичні витрати, сальдо.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Проблеми обліку туристичних витрат та розрахунків та розрахунок мультиплікативного ефекту туризму.

Семінарське заняття 8-9

Тема 6: Історичні передумови виникнення та розвитку туристичної системи України.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Передісторія туризму.
2. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку.
3. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму.
4. Туристично-рекреаційна галузь в Україні до 1890 р.
5. Туристично-рекреаційна галузь в Україні в період з 1890р. до 1917 р.
6. Туристично-рекреаційна галузь в Україні в період з 1918 р. до 1939 р.
7. Туристично-рекреаційна галузь в Україні в період з 1945 р. до 1969 р.
8. Туристично-рекреаційна галузь в Україні в період з 1970 р. до 1990 р.
9. Туристична сфера в Україні в період незалежності.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: туризм, туристично-рекреаційна галузь.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Питання періодизації історії світового туризму та історичні передумови його виникнення.
- Соціально-економічні передумови сучасного етапу розвитку туризму.
- Перші організовані туристичні подорожі в світі.
- Історія виникнення туристично-екскурсійної справи.

Семінарське заняття 10-11

Тема 7: Туристична політика України на сучасному етапі.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Туристична політика в Україні, її основні положення
2. Структура державного управління туристичною сферою в Україні.
3. Стратегія розвитку туризму в Україні.
4. Програмане управління туристичною сферою.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: туристична політика, ДАРТ, стратегія.

Практичні завдання

Ділова гра «Оксфордські дебати»

Тема: «Туристична політика України – оцінка ефективності»

Методичні рекомендації до ділової гри

Оксфордські дебати – це дискусійний метод, принцип якого побудований на стародавніх традиціях британської Палати громад. Оксфордські дебати можуть проводитися як дуже широко, з залученням великих команд, глядачів та з підготовкою заздалегідь, так і камерно й досить спонтанно, в простій тренінговій групі.

Дебати проводяться для того, щоб: учасники зрозуміли певну тему з двох сторін та спробували поставити себе на місце своїх опонентів; учасники вчилися активно слухати та формувати навички якісної аргументації своєї позиції.

Оксфордські дебати проводяться за наступним планом:

1. Для дебатів обирається певна цікава тема, яка може викликати спільний інтерес в групі та має різні можливості відповіді.

2. З групи учасників вибираються 3 особи, які будуть в якості журі оцінювати аргументування учасників. Решта учасників діляться тренером на дві рівні групи, одна з яких має відповідати «за» висловлення, а інша – «проти». Як правило, тренер, за допомогою якогось методу, сам ділить учасників на групи; тоді в кожній групі будуть люди, які насправді не згодні з позицією своєї групи, але мають її захищати. Це навіть краще, бо учасники таким чином змінюють перспективу та вчаться ставити себе на місце свого потенціального супротивника.

3. Кожна команда отримує 15 хвилин для підготовки своїх аргументів. Потім проводяться самі дебати за наступною схемою (рисунок 1.)

Згідно цієї схеми кожний учасник отримує рівно 1 хвилину для висловлювання. При цьому дуже важливо, щоб це була дійсно 1 хвилину – якщо учасник говорить довше, його зупиняють; якщо учасник закінчить раніше, то тренер чекає до того моменту, поки пройде 1 хвилину, а потім надає слово наступному учаснику з іншої команди. Перший учасник отримує 1 хвилину; решта учасників мають спочатку перефразувати вислів попереднього учасника, а потім навести зустрічний контраргумент.

Рисунок 1 Схема проведення оксфордських дебатів

Останні учасники мають особливо відповідальне завдання, бо вони протягом однієї хвилини мають резюмувати всі аргументи своєї групи та ще раз підсумувати, чому саме їх група права. Після закінчення дебатів журі виносить свій вердикт, а потім під керівництвом тренера слідує рефлексія щодо всього процесу в групі.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Державні національні програми розвитку туристичних дестинацій, законодавчі та підзаконні нормативні акти, що регламентують та регулюють такий розвиток.
- Державна програма розвитку туризму.
- Програми розвитку окремих видів туризму.
- Місцеві та регіональні туристичні програми та концепції.

Семінарське заняття 12

Тема 8: Механізми державного регулювання туризму.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Державний механізм управління.
2. Соціальна механізм регулювання туризму.
3. Гуманітарний механізм регулювання туризму.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: механізм.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Екологічний механізм регулювання.
- Екологічний туризм та геологістика природних ресурсів країни.
- Економічний механізм регулювання. Економічне значення туризму та його внесок в державний та місцевий бюджети.

Семінарське заняття 13

Тема 9: Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Ліцензування туристичної діяльності.
2. Сертифікація послуг у сфері туризму.
3. Стандартизація у сфері туризму.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: ліцензія, ліцензіат, ліцензійні умови, сертифікат, стандарт якості.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Ліцензування та сертифікація транспортних перевезень.
- Правила ліцензування автотранспортних перевезень.
- Сертифікація маршрутів.
- Сертифікація закладів готельного господарства та ресторанного бізнесу. Державні стандарти та правила сертифікації засобів розміщення.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента є однією з основних складових оволодіння навчальним матеріалом і виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички з організації праці менеджера. Відповіді на питання повинні бути стисло законспектовані (у друкованому вигляді) з обов'язковим посиланням на використані джерела.

Тема 3: Організація ринку туристичних послуг.

Завдання

Характеристика та класифікація туристичних маршрутів. Для виконання завдання із каталогу турів запропонованих туристичних операторів обрати два туристичних маршрути та провести класифікацію з обґрунтуванням.

Туристичні оператори: ТОО «West Travel Group»; ТОО «Аккорд-тур»; ТОО «Танго Тревел»; ТОО «Адріатик Тревел».

Тема 4: Міжнародні туристичні організації.

Завдання

Дослідницька робота за темою «Міжнародні туристичні організації та особливості їх діяльності».

Важливу роль у розвитку туризму виконують туристські організації. Вони покликані сприяти встановленню тісної співпраці між туристськими організаціями, відстоювати їх інтереси в інших міжнародних туристських організаціях або на міжнародних туристських форумах. Діяльність даних організацій спрямована також на дослідження передового досвіду організації туристичної діяльності, освоєння туристичних ринків, визначення перспектив розвитку новітніх технологій надання туристичних послуг, у т.ч. маркетингових, формування туристичної стратегії та стандартів обслуговування.

Виконання завдання спрямоване на дослідження туристичних організацій. Для виконання завдання потрібно обрати організацію з переліку та дослідити її структуру та діяльність. Результати представити у презентації (до 15 слайдів).

Перелік організацій:

1. Всесвітня туристична організація (World Tourism Organization – UNWTO).
2. Всесвітня асоціація з питань дозвілля і відпочинку (World Leisure and Recreation Association – WLRA).
3. Міжнародна готельна асоціація (International Hotel Association – IHRA).
4. Міжнародна федерація кінноспортивного туризму (Federation Internationale de Tourisme Equestre – FITE).
5. Міжнародний туристичний альянс (Alliance Internationale de Tourisme – AIT).
6. Міжнародна асоціація повітряного транспорту (International Air Transport Association – IATA).
7. Міжнародна асоціація цивільної авіації (International Civil Aviation Organization – ICAO).
8. Міжнародна асоціація морських пасажирських перевізників (International Passenger Ship Association – IPSA).
9. Міжнародна академія туризму (Academie Internationale du Tourisme – ACIT).
10. Міжнародна асоціація наукових експертів у сфері туризму (Association Internationale d'Experts Scientifiques de Tourisme – AIEST).

Тема 6: Історичні передумови виникнення та розвитку туристичної системи України.

Завдання

Дослідження туристичних магнітів України. Для дослідження потрібно обрати одну з областей України (на вибір студента). В межах області обрати 4–6 туристичних магнітів та показати історію їх розвитку та значимість їх для розвитку туристичної системи країни.

План:

1. Місце розташування пам'ятки (область, місто, село);
2. Назва пам'ятки;
3. Дата заснування;
4. Коротка історична довідка;
5. Короткий опис пам'ятки;
6. Історії та легенди пов'язані з пам'яткою;
7. Фото (історичні та сучасні).

Тема 7: Туристична політика України на сучасному етапі.

Завдання

Дослідити Стратегію розвитку туризму та курортів України та стратегію однієї з країн на вибір (Наприклад: Sri Lan Tourism Vision 2025). За результатами скласти таблицю:

Стратегія розвитку туризму та курортів України	
Сильні сторони	Слабкі сторони
Sri Lan Tourism Vision 2025	
Сильні сторони	Слабкі сторони
Рекомендації: Стратегія розвитку туризму та курортів України	
Рекомендації: Sri Lan Tourism Vision 2025	

1.5. Індивідуальні завдання

З цієї навчальної дисципліни не передбачені.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Туризм як соціально-економічна система.
2. Підходи до визначення поняття «туризм».
3. Основні поняття та визначення в туризмі.
4. Функції туризму.
5. Фактори розвитку туризму.
6. Туристично-рекреаційні ресурси.
7. Туристично-рекреаційні потреби.
8. Економічні можливості суспільства (або певного регіону).
9. Система класифікацій в туризмі.
10. Класифікація туризму за географічним принципом.
11. Класифікація туризму за напрямом туристичного потоку.
12. Класифікація туризму за видами туризму.
13. Сутність, види та особливості туристичного ринку.
14. Туристичний продукт та його складові.
15. Особливості туристичного попиту.
16. Особливості туристичної пропозиції.
17. Умови та можливості виходу на туристичний ринок.
18. ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва.
19. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО).
20. Класифікація міжнародних туристичних організацій.
21. Всесвітня асоціація туристичних агентств.
22. Всесвітня Рада з подорожей та туризму.
23. Міжнародна асоціація повітряного транспорту.
24. Міжнародна організація цивільної авіації.
25. Міжнародна готельна та ресторанна асоціація.
26. Туристична асоціація країн Азії та Тихого океану.

27. Європейська комісія з туризму.
28. Міжнародні документи у сфері туризму.
29. Нормативно-правові засади розвитку міжнародного туризму.
30. Сутність статистики туризму.
31. Туристичні витрати.
32. Статистичні оцінки попиту споживачів туристичних послуг.
33. Методика розрахунку обсягів туристичної діяльності.
34. Передісторія туризму.
35. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку.
36. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму.
37. Туристично-рекреаційна галузь в Україні до 1890 р.
38. Туристично-рекреаційна галузь в Україні в період з 1890 р. до 1917 р.
39. Туристично-рекреаційна галузь в Україні в період з 1918 р. до 1939 р.
40. Туристично-рекреаційна галузь в Україні в період з 1945 р. до 1969 р.
41. Туристично-рекреаційна галузь в Україні в період з 1970 р. до 1990 р.
42. Туристична сфера в Україні в період незалежності.
43. Туристична політика в Україні, її основні положення
44. Структура державного управління туристичною сферою в Україні.
45. Стратегія розвитку туризму в Україні.
46. Програмне управління туристичною сферою.
47. Державний механізм управління туризму.
48. Соціальна механізм регулювання туризму.
49. Гуманітарний механізм регулювання туризму.
50. Туристична інфраструктура, її основні компоненти.
51. Туризм як сфера господарської діяльності.
52. Класифікація туризму за видами і формами.
53. Туризм в Україні на сучасному етапі.
54. Подорожі та мандрівки в епоху стародавнього світу.
55. Подорожі епохи середньовіччя.
56. Подорожі й туризм у XVII-XVIII ст..
57. Друга половина XX ст. - сучасний етап історії світового туризму.
58. Ліцензування туристичної діяльності.
59. Сертифікація послуг у сфері туризму.
60. Стандартизація у сфері туризму.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 13 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Денна	13	0,8	1,5	2,3	3,1	3,8	4,6	5,4	6,2	6,9	7,7	8,5	9,2	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 13 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	4 теми	Номер теми				Усього балів
		Тема 3	Тема 4	Тема 6	Тема 7	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	5	5	5	5	20

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Абрамов В.В., Тонкошкур М.В. Історія туризму: підручник. Харків: Форт, 2010. 286 с.
2. Алексеєнко Л.М., Божук Т.І., Брич В.Я. та ін. Організація туризму: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 447 с.
3. Басюк Д.І. Основи туризмології: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2005. 204 с.
4. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія. Київ: В-во Київського університету, 2001. 395 с.
5. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 300 с.
6. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія. Львів: Видав. Центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. 254 с.
7. Кузишин А.В. Історія туризму. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2009. 239 с.
8. Литвин О.В. Основи туризмознавства / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.: О.В. Литвин, М.Г. Акулов. Умань: Візаві, 2019. 169 с.
9. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) Київ: Альтерпрес, 2002. 436 с.
10. Любіцева О.О., Бабарицька В.К. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 335 с.
11. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України. Київ: Альтерпрес, 2007. 369 с.
12. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. Київ: Знання, 2008. 661 с.
13. Писаревський І.М., Тонкошкур М.В. Планування та організація туристських маршрутів: підручник; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2011. 304 с.
14. Романів П.В., Жук І.З. Основи туризму: навчально-методичні матеріали. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 65 с.
15. Скляр Г.П., Литвин О.М., Тараненко О.О. Організація туризму (Основи туризмознавства): навчальні завдання для практичних занять для самостійної роботи студентів. Полтава: ПУЕТ, 2015. 42 с.
16. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
17. Сокол Т.Г. Основи туризмознавства: навчальний посібник. Київ: ЗАТ «Слов'янський дім», 2006. 76 с.
18. Сокол Т.Г. Організація туристичної діяльності в Україні: навчальний посібник. Київ: Рокор, 2001. 200 с.
19. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. Київ: Грамота, 2006. 264 с.
20. Устименко Л.М., Афанасьєв І.Ю. Історія туризму: навчальний посібник; 2-е вид. переробл. та допов. Київ: Альтерпрес, 2008. 354 с.

21. Устименко Л.М., Булгакова Н.В. Основи туризмознавства: практикум. Київ: Ліра-К, 2018. 79 с.
22. Федорченко В.Х., Мініч І.М. Туристський словник-довідник: навчальний посібник. Київ: Дніпро, 2000. 54 с.
23. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.

3.2. Допоміжні джерела

Тема 1

24. Великочий В.С. Міжнародний туризм: навчальний посібник ; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника / укл. В.С. Великочий, О.І. Дутчак, В.В. Шикеринець. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2015. 254 с.
25. Гарбера О.Є. Основні теоретичні та практичні аспекти інноваційної діяльності в туристичному господарстві України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009 № 23. С. 29–31.

Тема 2

26. Шандор Ф.Ф., Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму: підручник. Київ: Знання, 2013. 334 с.

Тема 3

27. Гаврилук С.П. Соціально-економічна природа та особливості ринку туристичних послуг. *Ресторанне господарство і туристична індустрія у ринкових умовах*: зб. наук. праць. Київ, 2004. С. 199–203.
28. Писаревський І.М., Погасій С.О., Покоłodна М.М. та ін. Організація туризму: підручник; за ред. І.М. Писаревського. Харків: ХНАМГ, 2008. 541 с.
29. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: навчальний посібник; 2-е вид., випр. та доп. Київ: Вид-во ФПУ, 2006. 76 с.
30. Тягунова Н.М. Основи організації туристичного бізнесу. Кредитно-модульний курс: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 130 с.

Тема 4

31. Алексеева Т.І. Міжнародні організації: навчальний посібник; Харківський національний економічний ун-т. Харків: ХНЕУ, 2006. 200 с.
32. Галасюк С.С. Роль профільних асоціацій у розвитку туристичного бізнесу. *Фінансово-економічні напрями розвитку менеджменту, обліку та аудиту*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Одеса: ЦЕДР, 2014. Ч. 1. С. 98–101.
33. Ковалевський Ю.Г., Козак В.В. Міжнародні організації: навч. посіб. для студ. екон. вузів і ф-тів; Одеський держ. економічний ун-т. Одеса: Астропринт, 2001. 288 с.
34. Кучик О.С., Суховолець І.Р., Сельмах А.Б., Литвин Г., Тюшка А. Міжнародні організації: навчальний посібник; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка / О.С. Кучик (ред.); 2-е вид., переробл. і доп. Київ: Знання, 2007. 749 с.

Тема 5

35. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Київ: Вид-во ФПУ, 2003. 160 с.
36. Шикіна О.В. Індекс туристичної конкурентоспроможності як показник туристичного потенціалу України. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 2. Т. 2. С. 275–279.

Тема 6

37. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ: ВПЦ «Київ. Ун-т», 2001. 395 с.

38. Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти: збірка статей. Київ: Вид-во ФПУ, 2007. 161 с.
39. Крижимінська Є.Г. Сучасний стан і перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2014. № 6. С. 47–52.
40. Македон В.В., Андрєєва Ю.В. Поляризація України у сфері світового туризму: реалії та перспективи. *Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво»*. 2018. № 1. С. 10–18.
41. Рутинський М.Й. Географія туризму України: навчально-методичний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
42. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні: навчальний посібник. Київ, 2002.

Тема 7

43. Богорад О.Д., Тевелєв І.О., Падалка В.М., Підмогильний М.В. Регіональна економіка: словник-довідник. Київ, 2004. 346 с.
44. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів: монографія. Львів: ІРД НАН України, 2006. 288 с.
45. Галасюк С.С. Формування туристичної політики України в контексті міжнародного досвіду. *Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу: матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції* (м. Одеса. 12 квітня 2017 р.). Одеса: ОНЕУ, 2017. С. 22–26.
46. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 300 с.
47. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу: монографія / Ткаченко Т.І., Мельниченко С.В., Бойко М.Г. та ін.; за ред. А.А. Мазаракі. Київ: КНТЕУ. 2010. 569 с.

Тема 8

48. Волощенко В.М. Удосконалення механізмів державного управління розвитком ринку рекреаційних послуг: українські реалії в контексті європейської інтеграції. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2016. № 2. С. 93–99.
49. Дишловий І.М. Сучасні організаційні рішення регіонального розвитку рекреації та туризму: кластеризація та комплексні програми: монографія; НАН України, Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. Одеса, 2010. 212 с.
50. Козловський Є.В. Правове регулювання туристичної діяльності: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 272 с.
51. Нормативно-правові акти України з питань туризму: збірник законодавчих та нормативних актів / Упор. М.І. Камлик. Київ: Атіка, 2004. 464 с.
52. Цибух В.І. Державне регулювання у сфері туризму в Україні. *Статистика України*. 2005. № 1. С. 81.
53. Щепанський Е.В. Державне регулювання розвитку туристично-рекреаційної сфери в Україні: теорія, методологія та практика: монографія; Хмельницький університет управління та права. Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2018. 326 с.
54. Щепанський Е.В. Механізм державного регулювання розвитку туристично-рекреаційних кластерів в Україні. *Фінансово-управлінські аспекти інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва в національній економіці: колективна монографія / за заг. і наук. ред. д. е. н., проф. В.П. Синчака*. Хмельницький: ХУУП, 2017. С. 197–219.
55. Щепанський Е.В. Механізм державного управління (регулювання) туристично-рекреаційною сферою: теоретичні підходи до визначення поняття. *Науковий вісник Академії муніципального управління: зб. наук. пр. Серія «Управління»*. 2015. Вип. 1. С. 93–102.
56. Щепанський Е.В. Організаційно-економічний механізм адаптації міської дестинації до умов туризму. *Університетські наукові записки. Часопис ХУУП*. 2017. № 1. С. 317–324.

Тема 9

57. Галасюк С.С. Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності: навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2011. 234 с.
58. Законодавство України про туризм і готельну справу: збірник офіційних текстів законів / упоряд. Ю.І. Руснак. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 242 с.
59. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення: ДСТУ 4527-2006. URL: <http://www.normativ.com.ua>.
60. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги: ДСТУ 4268-2003. URL: <http://www.normativ.com.ua>.
61. Послуги туристичні. Класифікація готелів: ДСТУ 4269-2003. URL: <http://www.normativ.com.ua>.
62. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської та турагентської діяльності: Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Міністерства культури і туризму України від 11.09.2007 р. № 111/55. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
63. Про затвердження Порядку контролю за додержанням ліцензійних умов провадження господарської діяльності з організації іноземного, внутрішнього, зарубіжного туризму, екскурсійної діяльності: Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Державної туристичної адміністрації України від 14.11.2002 р. № 121/83. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
64. Тарасова І.К., Нестерчук І.К., Ковалевська І.М., Мартинчук І.В. Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туристичній діяльності: підручник; Житомир. нац. агрокоол. ун-т. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 371 с.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://www.ih-ra.org/>
<https://fite-net.org/en/>

- International Hotel & Restaurant Association
- Міжнародна федерація кінноспортивного туризму (Federation Internationale de Tourisme Equestre – FITE)

<https://www.ait-touringalliance.com/>

- Міжнародний туристичний альянс (Alliance International de Tourisme – AIT)

<https://www.unwto.org/>

- Всесвітня туристична організація (World Tourism Organization – UNWTO)

<https://www.worldleisure.org/>

- Всесвітня асоціація з питань дозвілля і відпочинку (World Leisure and Recreation Association – WLRA).

<https://www.iata.org/>

- Міжнародна асоціація повітряного транспорту (International Air Transport Association – IATA).

<https://www.icao.int/Pages/default.aspx>

- Міжнародна асоціація цивільної авіації (International Civil Aviation Organization – ICAO).

<https://www.ipsa.org/>

- Міжнародна асоціація морських пасажирських перевізників – (International Passenger Ship Association – IPSA).

<https://acit.wunu.edu.ua/>

- Міжнародна академія туризму (Academie Internationale du Tourisme – ACIT).

<https://www.aiest.org/>

- Міжнародна асоціація наукових експертів у сфері туризму (Association Internationale d'Experts Scientifiques de Tourisme – Aiest).

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>

- Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року.

<https://w-t.com.ua/>

- ТОВ «West Travel Group»

https://www.accordtour.com/avtobusny_ye_tury_iz_kiyeva - ТО «Аккорд тур»
<https://tangotravel.com.ua/> - ТО «Танго Тревел»
<https://www.adriatic-travel.com.ua/> - ТО «Адріатик Тревел»